

Het duo, kick- en bassynth, voor moderne, beweeglijke en stevige synthetische kick en bas lijn.

Replika Delay

In Hybrid Keys, Analog Dreams en Ethereal Earth morph je tussen twee klankbronnen.

Van orkest tot dancefloor

INTERFACE XTRA

• audiodemo's van alle instruments en fx

Komplete is een van de meest uitgebreide en veelzijdige softwarebundels op de markt. Wij bekeken de grootste versie van het nieuwe Komplete 12, waarin ook de volledige orkestlibraries zijn opgenomen.

door **Eppo Schaap**
eppo@interface.nl

Hoelang is compleet? Native Instruments presenteert met versie 12 van hun alles-in-een-pakket maar liefst vier verschillende versies. In dit artikel lees je over het meest uitgebreide versie dat alle softwarepakketten van Native Instruments bevat, inclusief de vorig jaar geïntroduceerde volledige orkestlibraries. Het enige wat niet in Komplete zit, is de dj-software Traktor en de Maschine software. Komplete 12 bevat zo veel onderdelen dat we ons alleen richten op de toevoegingen en nieuwe versies voor Komplete 12, ten opzichte van van Komplete 11 Ultimate, die in Interface 204 werd getest.

Opfrisser

Kontakt is het samplervlaggenschip van Native Instruments en is in de laatste tien jaar uitgegroeid tot het meest gebruikte plat-

form voor gesampled instrumenten. Een belangrijke reden hiervoor is ongetwijfeld de uitgebreide scriptingfuncties die het ontwikkelaars mogelijk maakt zeer verschillende en geavanceerde functies en gebruikersinterfaces voor Kontakt te creëren. Versie 5 van Kontakt is een aantal jaar doorontwikkeld en na versie 5.9 zijn we nu bij versie 6.

Kontakt 6 heeft er een wavetable-module bij gekregen. Hij kan dus niet alleen statische samples weergeven; hij kan ook dynamisch door een reeks samples bewegen die in een wavetable zijn opgeslagen. Dit resulteert in klanken met beweging en dat klinkt helemaal in de geest van deze tijd. Kontakt had al een groot aantal interne effecten, maar het aanbod is uitgebreid met Replika Delay (ook als afzonderlijke plug-in beschikbaar in Komplete) en uitstekende algoritmische reverbs voor room-, hall- en plate-simulatie. De reverbs konden inderdaad wel wat verbetering gebruiken en er is een Cry Wah-effect met directe referentie aan het legendarische gitaarpedaal toegevoegd.

info

- **prijs incl:** Komplete Select € 199,- Komplete (standard) € 599,- Komplete Ultimate € 1.299,- Komplete Ultimate Collector's Edition € 1.599,-
- **distributie:** Amptec BVBA, +32 112 81458
- **internet:** www.amptec.be, www.native-instruments.com

Jammer dat je er geen autowah mee kunt maken.

Voor ontwikkelaars van sample-libraries zijn er nu twee Creator Tools die hen het leven gemakkelijker maken; een debugger en een instrument editor.

Alle smaken

Om de nieuwe wavetable-mogelijkheden van Kontakt te demonstreren wordt de sampler geleverd met drie eenvoudige extra instrumenten. Analog Dreams laat in een flink aantal presets de goede oude tijd van de vintage analoge synthesizers herleven, hoewel die natuurlijk ook weer helemaal tot het heden behoren. Ethereal Earth brengt met diverse soundscapes en ethnische klanken een ode aan moeder aarde en Hybrid Keys presenteert een aantal alternatieve toetsinstrumenten, variërend van elektrische piano tot synthkeys in diverse variaties. Deze instrumenten hebben een A- en een B-kant, waardoor je steeds verschillende klanken

kunt mengen en morphen. Onderaan vind je acht parameters om de klank verder bij te schaven. Met de Wavetable-knop kun je bij een aantal presets door de verschillende sampleklankkleuren in de tabel reizen, en bij andere presets zijn er bijvoorbeeld verschillende interpolatiemodi beschikbaar.

Vergeet ook niet dat Kontakt een standaard-library bevat met 43GB aan uiteenlopende instrumenten, van elektronica via pop en rock tot zelfs klassieke orkestinstrumenten, afgeleid van de Vienna Symphonic Library.

Tweedelig fundament

Met het nieuwe instrument TRK-01 kun je een stevige kick- en bastrack bouwen. TRK-01 bestaat uit een moderne kick- en bassynth met een step- en modulationsequencer voor beide secties in één instrument. De kick bestaat uit twee layers waarbij je voor elke layer kunt kiezen uit sample, synth, rumble of noise. Eigen samples importeren kan ook. De noise en rumble layers kunnen een mooie stereo ambiance toevoegen aan de kick, maar je kunt ze via een mixertruc vanuit de sequencer ook gebruiken als extra ruis-hihats en met de kick afwisselen, want de mix kan je voor elke stap instellen. De bassectie heeft vijf basis-waves, zoals de analoge klinkende Classic Wave, Super

Wave voor vette detune, West voor agressieve wave folding, FM voor de typische fr-klanken en Modern.

Iedere producer van elektronische stijlen weet dat de kick en de bas altijd om voorrang strijden. Het voordeel van TRK-01 is dat je ze op elkaar kunt afstemmen, omdat ze in hetzelfde instrument zitten. Zo kun je met de ducking envelope de bas temmen op plaatsen waar de kick komt. Dit werkt veel directer en makkelijker dan met sidechaining in je daw. Deze envelope kan trouwens alle acht parameters van de bassectie met een eigen intensiteit beïnvloeden, net als de lfo. Dan is er nog de mastersectie met delay, reverb,

het oordeel

- + softwarebundel waarmee je zowat alles kunt
- + professionele orkestlibraries in Collect Edition
- niet op alle plug-ins midi learn
- Electric Sunburst niet direct te bespelen

bass en booster. Deze laatste twee geven de mix net die te gekke extra boost.

Serius symfonisch

Native Instruments heeft al enige tijd de Symphony Series in het assortiment, die in de versies Essentials en Full verkrijgbaar zijn. De Essentials werden al geleverd bij Komplete 11 Ultimate. Met Komplete 12 Collector's Edition heeft Native Instruments nu ook een totaalpakket waarin de Symphony Series Full is geïntegreerd. De Symphony Series is een hoogwaardige orkestlibrary om klassieke of cinematografische >>

De articulaties van het brass-ensemble in de Symphonic Library

In het brass-ensemble van de Symphonic Library kun je de indeling van de verschillende secties zelf bepalen.

Een intiem strijkersensemble dat allerhande patronen kan spelen.

Electric Sunburst voegt een strakke rhythmgitaar toe.

Met het x/y-pad in Thrill maak je klankverschillen die je de haren te berge doen rijzen

specificaties

- collectie plug-ins, sampled instruments en synthesizers geleverd op harde schijf (Komplete 11 en 11 Ultimate versie) of usb (Select)
- nieuw in Komplete 12**
- Kontakt 6 met 3 waa- veltabel-uitbreidingen
- Symphonic Series ensembles strings, brass, woodwinds, percussion
- Session Series solo, brass, woodwinds
- Thrill
- Session Guitarist - Strummed acoustic 2
- Session Guitarist - Electric Sunburst
- Session Horns Pro
- Discovery series: Middle East
- Session Strings Pro 2
- TRK-01
- Choral, Flair, Phasis modulatie-effecten
- Dirt, Freak en Bite distortion/saturation/folding-effecten
- diverse expansions met loops, drums en patches
- Massive X (woord nageleverd)

Lukas Graham en John Mayer hoort langskomen. Het doet ook regelmatig aan de cleane partijen van de Red Hot Chili Peppers denken, ondanks dat veel van deze voorbeelden niet op een Les Paul worden gespeeld.

Realistischer

Er zijn groepen van zes tot acht patterns die muzikaal bij elkaar horen en elk van die patterns heeft ook nog eens zes verschillende voicings. Je kunt de akkoorden zelf spelen, maar met Autochords kun je met de witte toetsen de acht logische akkoorden in een toonsoort triggeren en met de zwarte toetsen toevoegingen en sus-versies activeren.

In het menu Pattern Information kun je de details van een patroon aanpassen, zoals lengte, loop, maar ook de positie op de hals en de speelstijl, bijvoorbeeld: vingers of plectrum, open en muted of flageoletten. *Last but not least* kun je de algehele intensiteit waarmee het patroon wordt gespeeld met het pitchbendwiel dynamisch regelen. Een niet te onderschatten functie om je track realistischer en minder statisch te laten klinken.

Ik vind het wel heel jammer dat je de inhoud van de patronen niet direct kunt beïnvloeden, om bijvoorbeeld net dat ene accent te veranderen. En, ook jammer dat je geen eigen patronen kunt samenstellen. Wel kun je een bestaand patroon verschui-

>>

muziek te componeren en orkestreren. Om het wiel niet opnieuw te hoeven uitvinden heeft men hiervoor verschillende ontwikkelaars in de arm genomen met ruime ervaring, zoals Sinescore, Audiobro en Soundiron.

Het resultaat is een vierdelige ensemble-serie met percussie-, strijkers-, koper- en houtblazersensembles en daarnaast twee instrumenten met soloblazers voor koper en hout. De ervaren ontwikkelaars van de genoemde bedrijven hebben geen half werk afgeleverd en de orkestinstrumenten laten een subliem klankbeeld horen. Het is knap dat er met drie verschillende sampleproducenten toch een homogene klank is gerealiseerd in de zes verschillende instrumenten. Je vindt in de Symphony Series de functies die je van een professionele orkestlibrary verwacht, zoals zelf in te delen key switches – zelfs met velocity layers – voor de verschillende articulaties, round robins voor repeterende samples en dynamiekregeling via modulatie-wiel voor crescendo's en decrescendo's. Articulaties kun je ook met midcontrollers besturen en de indeling is heel gebruikers-

vriendelijk te configureren. Daarnaast kun je aanpassingen maken als Tightness en Motion, die respectievelijk het startpunt van de sample aanpassen en levendigheid aan de toon toevoegen door het variëren van toonhoogte en intensiteit. Ook kun je tonen op verschillende manieren laten repeteren voor automatische ostinato's, erg populair in cinematografische muziek.

Kort en lang

Zoals gangbaar zijn er voor de strijkerssecties een aantal verschillende articulaties beschikbaar, van legato tot staccato, spiccato en pizzicato. Het vermelden waard is ook de Sourdine-articulatie. Door gedeeltelijke demping van de snaren krijg je een warmer strijkgeluid met wat minder hoog, wat bij romantische filmmuziek erg gewild is. Deze articulatie vind je lang niet in elke strijkerslibrary of je moet 'm vaak apart aanschaffen. Naast de vier afzonderlijke strijkersgroepen in het orkest is er ook een programma met een compleet strijkersensemble voor het uit-

werken van ideeën, maar vaak ook bruikbaar voor algemene strijkersarrangementen die niet te veel in detail hoeven te treden.

De secties van de koperblazers hebben ook meer articulaties dan de standaard legato's en staccato's. Je kunt kiezen voor verschillende automatische swells, crescendo's en decrescendo's. Jammer is wel dat je de lengte daarvan niet kunt aanpassen. Al met al vormt de Symphonic Series een mooie complete orkestlibrary, die in Komplete 12 Collector's Edition de helft kost van wat je er als afzonderlijk product voor betaalt.

Sidderen

Zoals gezegd is de Kontakt-engine goed voor veel verschillende producten. Thrill is een in samenwerking met Galaxy Instruments gemaakt instrument voor het produceren van bloedstollende film- en game-effecten. Het is echter meer dan een verzameling spannende sferen, omgevingen, soundscapes en clusters. In het x/y-pad kun je een effect realtime besturen, zodat de opbouw en climax precies

op het juiste moment vallen en je het effect bij lopend beeld kunt opnemen. Op de x-as morph je tussen twee zelfgekozen bronnen, en de y-as bepaalt de intensiteit van het effect. Hiervoor zijn meer dan duizend gelayerde bronnen gemaakt, met een tachtigkoppig orkest, vocals, diverse exotische instrumenten, voorwerpen en natuurlijk ook met modulaire synths. Als dat nodig is, kun je ook nog dieper op de twee sounds ingrijpen. Met de bewegingen in het x/y-pad kun je indrukwekkende klankverschillen creëren die je de haren te berge doen rijzen. Zeer geschikt dus voor het beoogde doel.

Werkpaarden met snaren

Native Instruments had met Session Guitarist Strummed Acoustic al een gitaarsimulator. Daar is nu een elektrische gitaar en een tweede versie akoestische gitaar met vintage en 12-snarige klanken aan toegevoegd. Het principe is vergelijkbaar met de al bestaande Session Guitarist. Je kiest uit een groot aan-

tal professioneel ingespeelde begeleidingspatronen die je een overzichtelijk browser op basis van allerlei criteria kunt selecteren, en waarbij je zelfs op een realtime in te spelen ritmisch patroon kunt laten zoeken. Bij de akoestische gitaren heb je de mogelijkheid een afzonderlijke baslijn te laten meespelen, zoals akoestisch gitaristen vaak doen op de bassnaren. Ook is het weer mogelijk om twee gitaristen in stereo te laten spelen die elk hun eigen voicings gebruiken, of beide partijen dubbelen.

De nieuwe Session Guitarist Electric Sunburst is gebaseerd op samples van een Gibson Les Paul die er niet alleen prachtig uitziet, maar ook prachtig klinkt. Bij de elektrische gitaar is de benadering natuurlijk wat anders dan bij de akoestische gitaren. Er zijn effectpedaaltes, amps en speakerkasten toegevoegd, hoewel ik Guitar Rig niet zou willen missen voor de meer heftige sounds. Er is bij Session Guitarist Electric Sunburst ook veel aandacht besteed aan een mooi clean geluid, zoals je dat de laatste jaren in heel veel hits van bijvoorbeeld James Bay,

Het trio vervormings-effecten doet veel meer dan een potje scheuren.

Ook de modulatie-effecten nodigen uit verder te gaan dan normaal.

Met loops, ensembles en solo-instrumenten kom je in Arabische sferen.

De percussie is ook rijk vertegenwoordigd met een arsenaal midloops van authentieke oosterse 'grooves'

ven, er een gedeelte van gebruiken of het tempo halveren of verdubbelen, waardoor je met wat knutselen toch vaak een passende oplossing vindt. Verder is het jammer dat je gitaarsamples niet gewoon ook realtime kunt bespelen vanaf het klavier, want ze zijn heel mooi.

Werelds

Komplete bracht ons met de Discovery-serie sample-library's de afgelopen jaren al in India, Indonesië, Cuba en West-Afrika; daar is nu het Midden-Oosten aan toegevoegd. Net als in de andere versies van deze wereldpakketten krijg je een aantal instrumenten uit de regio die je zelf via midi kunt bespelen, zoals negen blaas- en strijkinstrumenten en vijftien slaginstrumenten. Ook zijn er frases en loops die zeer authentiek klinken, en die je als westerse muzikant of producer niet snel bedenkt of naspeelt. Daarnaast zijn er drie ensembles die een mix van deze twee technieken presenteren. Links kun je midloops en frases triggeren en rechts zelf spelen. De percussie is ook rijk vertegenwoordigd met een arsenaal midloops van authentieke oosterse 'grooves', maar ook hier kun je zelf aan de slag als je dat wilt.

En dan zouden we tot slot nog bijna de

kleurige reeks van zes effectplug-ins vergeeten uit het Mod en Crush-pack waarmee je chorus, flanger, phaser en drie destructie-effecten met de namen Dirt, Freak en Bite kunt toepassen. Klinkt op papier niet zo spannend, maar ze hebben allemaal slimme extra functies die je niet snel zult vinden in de meeste andere plug-ins. Hierdoor is er verrassend veel mee mogelijk. Bekijk de videodemo's maar eens. De effecten zijn gebaseerd op de Reaktor-engine en lijken op Reaktor Blocks, maar ze zijn ook handig doordat je ze als zelfstandige plug-ins kunt openen zonder Reaktor te hoeven starten.

Wel jammer dat ze geen midi learn-functie hebben, iets wat bij het experimenteren met deze effecten bijna onmisbaar is.

Conclusie

Komplete 12 Collectors Edition is echt een overweldigend pakket waar je jaren mee vooruit kunt en waarmee je vrijwel alle stijlen aan kunt. Bedoeld voor de echte verzamelaar die hiermee volledig aan z'n trekken komt. Als de Collectors Edition je wat te veel van het goede is, kun je ook altijd gaan voor de drie kleinere varianten. Keuze in overvloed. ■

Nieuwe versies, effecten en expansions

Programma's uit vorige versies van Komplete die een opvolger hebben gekregen zijn Session Strings Pro, dat nu als versie 2 beschikbaar is, en Session Horns, waar nu een Pro-versie van is. Verder vind je in Komplete 12 diverse expansions die je ook kunt gebruiken in Maschine, Hoe uitgebreider de versie; hoe meer van deze expansions. Bij Komplete Collector's Edition 12 krijgt je er maar liefst vijftig bij.

Bij aanschaf van Komplete 12 heb je ook recht op de nieuwe synthesizer Massive X, die later dit jaar uitkomt. Dit is geen update van Massive uit 2007, maar een compleet nieuwe synth die je naast de 'oude' Massive kunt gebruiken. Hij heeft twee wavetable-oscillators (plus eventueel drie extra oscillators in de effectsectie), ruisgenerator, filtersectie en verschillende modulatorsecties in een compleet nieuwe interface. Ook is er een uitgebreide grafische modulatiensequencer, een semimodulair deel waar je eigen routings tussen componenten kunt samenstellen, zestien macroknoppen en *last but not least* een Gorilla-oscillator. Volgens Native Instruments is hij in juni beschikbaar, en dan hopen wij hem uitgebreid te kunnen testen.